

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Metamorphosis Insectorum Surinamensium

Merian, Maria Sibylla

Amsterdam, [1705]

De XLI. Afbeelding.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14107

DE XLI. AFBEELDING.

DEZE roode wortel *Battates* genaamt, is wat lichter als in Europa de Bietwortels, men beryd die ook als de Bietwortels, men stooffe ook by vleesch, haar smaak gelyk zeer aan de Castanien, zyn wecker en noch lieflyker als de zelve, wassen en vermeerderen sig schielyk, alzo dat van een wortel in korte tyd een heel velt vol word, sy loopen op als de *Winde* waarom die ook om dit Ried omgelyd heb, (welk Ried ook daar in 't land omtrent de wateren wast, en heeft rood-achtige gele bloemen) de *Battates* bloemen zyn blaew, als een tak op de aarde raakt, maakt hy weder wortel, en vermeerdert sig alzo door wortel, ranken en zaaden.

Den Rups op het ried-blad kruipende, at beide deze kruiden, was gans vierkantig, geelachtig groen, met roode ronde knoopjes bezet, hare klauwen en voetjes laagen in een dun doorsigtig velletjen, het welk over het geheele onderlyf heenen ging, in 't gaan zag men geen voeten, maar kleefde overal aan met dit velletjen als een slak, den 22. July heeft sy haar zelve een okerverwig-gespinst gemaakt, waar uit den 23. Augusti een zodanig vligend dier uit quam, bruin en met gout gele streepen verciert, als boven vliegend vertoond werd.

Het kleine groene Rupsken (gelyk als twee op den steel en blad kruipen) heeft deze *Battates* bladen gegeten, ik heb diergelyke ook op de *Comcommers* gevonden, sy waren zeer ras, om achterwaarts en voorwaarts te loopen, ten laatsten wierden sy rooferood, maakten een dun wit gespinst, daar in sy den 24. Augusti tot *Poppetjes* wierden, den 29, 30, 31. Augusti quaamen tweederlei *Cappelletjes* daar uit wit en geel, met bruine randen, gelyk hier een zittende en vliegende vertoond word.

*Dit ried, dat hier afgebeeld werd, is de Canna-
nacus flore Coccineo splendente Tournesortii in-
stitutiones rei herbariae, en de Canna indica flore
fulgenti Cocco splendente Herm. Catal. de Win-
de, die sig om dit ried omwind, is de Kappa-
kelengu in de hortus Malabaricus, en de Batatas
of te Camotes Hispanorum onder deze naam van
Clusius beschreeven, wel naamen, met welke deze
Winde van verscheide Auteurs werd voorgesteld,
werde by een gevoegt in myn flora Malabarica on-
der de naam van Convolvulus indicus, radice
Parad. Bat. Prod. tot noch toe heeft echter nie-
mant, dat my bekent is, de bloemen van dit ge-
wascb afgebeeld, dan alleen den Ateur van dit Werk,*

*alhoewel Piso in sijn Historia Naturalis geschreeven
heeft, dat de soorte van Batata een bloem voort-
brachten, als die der Winden; Clusius heeft nimmer
kommen te weten koomen welk bloem ofte vrucht dit
gewascb voortbracht; Marggravius ontkend dit ge-
wascb een van die beide woort te brengen, zoo dat
men uit de afbeelding, die hier vertoond werd,
klaarlijk kan zien, dat het met recht van verscheide
Auteurs onderde soorte van Winde geplaatst is:
Hernandes in sijn Historia Mexicana verbeelt in een
mede soorte, die hy Cacamotic Tlanoquiloni seu
Batata Purgativa noemt, bloemen die de bloemen der
Winde gelyk is. Welke Batata Purgativa ook zodan-
nige bloemen van Piso en Marggravius werden toe-
geschreeven.*

DE XLII. AFBEELDING.

DE *Muscus Bloem* wast aan een Plant omtrent acht voeten hoog, de bloem is licht geel, heeft gansch geen reuk, als dezelve afgevallen is, dan groeit daar een groot zaad-huisken uit, van binnen vol bruine zaadjes, die een zeer starken muscus reuk hebben. De Maagden rygen dezelve aan zyde draaden, en bindenze om de armen om zich daar mede op hare wyze te verciereu, de bladen gebruiken sy om de jonge calcoens mede vet te maken.

Op deze Plant vond ik een soort van groene Rupsen met swarte streepen, die deze bladen tot hare spyze namen, gelyk boven op de knop een zit. Den 20. Maart zyn sy tot bruine Poppetjens geworden, gelyk 'er een naast de Rupsen legt. Den 2. April quamen witte uiltjes daar uit, als boven een vliegt.

Op het zelve kruid, vond ik, in July daar aan, een ander soort van Rupsen, die ook wel op de Guajaves N°. 19. gezien hadden, zynde swart met geele streepen, het hoofd en steert rood. Den 10. July hebben sy haar zelveu een dun gespinst gemaakt, en zyn daar in tot een Poppetjen geworden. Den 26. July quam een blaauwachtig gestreept Cappelletjen daar uit, als onder aan de Plant te zien is.

Dit gewasch, hier beschreven, is van verschei- ten van Alcea werden opgetelt, zynde onder die de Auteurs beschreven, afgebeeld, en met namen alle, myns oordeels, de bequaamste benaminge van begiftigt, gelyk deze verscheide namen, by den an- de Heer Tournefort, die dit voorstelt met de naam deren gevoegt in de Flora Malatica onder de soor- van Ketmia Ægyptiaca semine Moschato.